

ΝΕΑ ΖΩΗ

ΗΘΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Τὸ γράμμα ἀποκτείνει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ (Β' Κορ. γ' 6)

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ — ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

Γ. Κ. ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑΚΗΣ

Παύλ. ἱεροῦ ἐν ΒΑΜΩ Κρήτης

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ — ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΝ

εἰς Βάμω

ΣΤΑΥΡΩΣΙΣ-ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ

Ἀναγνώστα! παρήλθεν πρὸ ὀλίγου ἡ Μεγάλη Ἑβδομάς καὶ ἡ ἑορτὴ τοῦ Πάσχα. Ἄν παρήλθον ὡς κατὰ συνήθειαν ἴσως μέχρι τοῦδε συνέβαινε, χωρὶς ἔρευναν τῆς σημασίας τῶν, χωρὶς σκέψεις καὶ συμπεράσματα, δὲν παρήλθεν ὁμοῦ ποτὲ ἡ εὐκαιρία ν' ἀσχοληθῇς μὲ τὰ γεγονότα αὐτά. Λάβε τὴν Καινὴν Διαθήκην εἰς χεῖρας καὶ μελέτησε μετὰ προσοχῆς τὰ δύο γεγονότα, τὸν Σταυρικὸν θάνατον καὶ τὴν Ἀνάστασιν. Ἄν πράξῃς, ὡς πιστεύομεν, τοῦτο, θὰ μείνῃς κατάπληκτος καὶ κατενθουσιασμένος ἀπὸ τὰς σκέψεις καὶ τὰ καρποφόρα καὶ ὠφελιμώτατα συμπεράσματα εἰς τὰ ὁποῖα θὰ καταλήξῃς. Θὰ αἰσθανθῇ, ἄφατον χαρὰν διότι θὰ κατανοήσῃ τὴν σημασίαν τοῦ σταυρικοῦ θανάτου τοῦ Χριστοῦ, καθὼς καὶ τῆς ἀναστάσεώς Του. Θὰ πεισθῇς ὅτι, Χριστιανός, ὁ ὁποῖος εἰς τὰ δύο αὐτά σπουδαιότατα σημεῖα τῆς Γραφῆς δὲν ἔχει ἐμβαθύνει, ὕστερεῖ τὰ μέγιστα, καὶ μόνον κατ' ὄνομα εἶνε τοιοῦτος.

Μὴ παρέλθῃς ἀπαράτητον τὸ ἔξῃς χωρίον. «Χωρὶς αἵματος δὲν γίνεται ἄφεσις» Ἑβρ. θ' 22. Ἄν μελετήσῃς αὐτὸ θὰ ἴδῃς καὶ θὰ πεισθῇς ὅτι ἡ ἄφεσις τῶν ἁμαρτιῶν μας εἶνε δυνατὴ καὶ πλήρης.

Ὁ Θεὸς συγχωρεῖ ὅλον τὸ χρέος κατὰ τρόπον ἀπεριόριστον. Ὁ ἁμαρτωλὸς λαμβάνει τελείαν συγχώρησιν, ὡς ὁ ληστὴς ἐπὶ τοῦ σταυροῦ. Ἀλλὰ διὰ νὰ γίνῃ τοῦτο ἀνάγκη νὰ προηγηθῇ ἡ πίστις εἰς τὴν διακήρυξιν τῆς Γραφῆς: «Χωρὶς χύσεως αἵματος δὲν γίνεται ἄφεσις». Ἡ πίστις σου θεωρεῖται πρὸς δικαιοσύνην σου. Διότι σὺ πιστεύεις ὅτι ὁ Χριστὸς ἐπλήρωσε τὸ χρέος σου καὶ ἐκάρφωσεν ἐπὶ τοῦ

Σταυροῦ τὸ χρεώγραφόν σου. ἡ ἄφεσίς σου εἶνε πλήρης. Ἡ ἄφεσις δὲ αὐτὴ εἶνε ἀντιληπτή. Ὅταν συγχωρῇσαι τὸ ἀντιλαμβάνεσθαι. Δὲν τὸ ἐλπίζει, ἀλλὰ τὸ ἡξεύρεις. καὶ τοῦτο πλημμυρεῖ τὴν καρδίαν σου με εἰρήνῃ. «Ὁ πιστεύων εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν δὲν καταδικάζεται» Πίστις, πεποιθήσις καὶ βεβαιότης, πρέπει νὰ μᾶς διακρίνουν διὰ τὴν συγχώρησίν μας. Ἡ ἄφεσις εἶνε δυνατή, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὄρον τῆς χύσεως αἵματος. Τοῦτο ἐχύθη ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ. Οὐδέν, ἀπολύτως οὐδὲν ἄλλο, δύναται νὰ μᾶς δώσῃ τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν μας, εἰμὴ ἡ πίστις εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ θυσίαν τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Ἡ θυσία αὕτη καὶ μόνον ἔχει τὴν δύναμιν τοῦ Ἰησοῦ καὶ τοῦ ἔξαγνισμοῦ. «Χωρὶς αἵματος δὲν γίνονται ἄφεσις». Πρὸς τὸν Χριστὸν ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ, πρὸς τὸν Χριστὸν πάσχοντα καὶ πρὸς τὸ πολύτιμον Αὐτοῦ αἷμα πρέπει νὰ ἀποβλέψωμεν ἵνα σωθῶμεν. «Μὴ γένοιτο νὰ καυχῇθῃ εἰμὴ εἰς τὸν σταυρὸν τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ». «Ἡμεῖς δὲ κηρύττομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, Ἕλλησι δὲ μωρίαν». Διὰ τὴν εἰρήνῃν καὶ ἀνάπαυσιν τῆς καρδίας μας ἀπὸ τὴν ἐνοχλήν καὶ τὸ βάρος τῆς ἁμαρτίας, πρέπει νὰ στηριζώμεν τὴν ἐμπιστοσύνην μας ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον ἐπὶ τοῦ Αἵματος τὸ ὁποῖον δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν ἐχύθη τόσον ἀφθόνως, ἀπὸ τὸ μέτωπον, τὴν καρδίαν, τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας τοῦ Σωτῆρος καὶ Λυτρωτοῦ.

Μὴ παρέλθῃς ἐπίσης, φίλε ἀναγνώστα, ἀπαρετήρητον καὶ τὴν ἐξῆς διακήρυξιν τῆς Γραφῆς: «Εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ ἡ πίστις ἡμῶν. Εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται. Εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστις ἡμῶν. . . Εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἡλπικότες ἐσμέν ἐν Χριστῷ μόνον, ἐλβεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν» Α' Κορ. ιβ'. 14—20.

Ἡ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ θυσία τοῦ Σωτῆρος καὶ ἡ ἀνάστασις Αὐτοῦ, εἶνε τὰ δύο ἐκεῖνα σημεῖα, τὰ ὁποῖα ὅταν κατανοηθῶσι, τότε δημιουργοῦσι τοὺς ἀληθεῖς χριστιανοὺς.

„ΝΕΑ ΖΩΗ“

Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ Ι. ΜΠΡΑΤΣΙΩΤΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

(Συνέχεια)

Ἐρχόμεθα εἰς τὴν Γαλλίαν, ἐνθα ἤδη ὁ πνευματικὸς πατὴρ τοῦ νεωτέρου σοσιαλισμοῦ, ὁ Saint Simon (†1825), ἐν τῷ κυκλίῳ του ἔσχατι, τῷ ἔργῳ του

Nouveau Christianisme (1825), είχε διακηρύξει την πρὸς τὸν πληθὸν χριστιανικὴν ἀγάπην ὡς τὸν ἀριστὸν συνεκτικὸν δεσμὸν τοῦ ὑπὸ τοῦ ἐγωϊσμοῦ ἐξηρθρωμένου κόσμου. Ὡς ἀπαρχὴ δ' ὅμως τῆς ἐνταῦθα καθολικῆς κοινωνικῆς κινήσεως δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ δράσις τοῦ περὶ τὸν Lammenais καὶ τὸ Avenir κύκλου, ὅστις προσεπάθησε νὰ παραγάγῃ ἐκ τοῦ χριστιανισμοῦ «τὸ θαυμάσιον οἰκονομολογικὸν καὶ κοινωνιολογικὸν σύστημα», ἵνα μεταχειρισθῶμεν τὴν φρασολογίαν τοῦ Lammenais. Ἀλλ' ἡ κίνησις αὕτη ἐπαρματίσθη κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Φεβρουαρίου τοῦ 1848. Μετὰ τινὰ δ' ἔτη ἤρχισε καὶ ἐνταῦθα ἡ ἱδρύσις καθολικῶν ἐργατικῶν συλλόγων ὑπὸ τοῦ Maiguen, ὑπὸ τοῦ ὁποῦ τοῦ 1871 ἱδρύθη τῇ βοήθειᾳ ἀξιωματικῶν τινῶν καὶ μάλιστα τοῦ κόμητος de Mun (†1914) τὸ *oeuvre de cercles ouvriers*, ὅπερ ἐπεβίωξε τὴν ἱδρύσιν ἐργατικῶν συλλόγων. Μεγάλῃ μὲν τις καθολικὴ κοινωνικὴ ὀργάνωσις δυναμένη νὰ συγκριθῇ πρὸς τὰς Γερμανικὰς καὶ μάλιστα πρὸς τὸν μνημονευθέντα Volksverein δὲν ἐδημιουργήθη εἰσέτι ἐν Γαλλίᾳ. Οὐχ ἦτο δ' ὅμως ὑπάρχει ἐνταῦθα σπουδαία τάτης καθολικὴ κοινωνικὴ κίνησις, ἥς φορεῖς ἐκτὸς τῶν ἐπισήμων ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν, εἶναι κυρίως τρεῖς ὁμάδες (Groupes) α') ἡ ὁμάς τῶν catholiques sociaux, β') ἡ τῷ 1894 ἱδρυθεῖσα ὁμάς τῆς Démocratie chrétienne καὶ γ') ἡ κατὰ τῷ 1899 ἱδρυθεῖσα ὁμάς Sillon (αὐλαξ).

Ἡ μὲν πρώτη, ἡ καὶ παλαιότερα, εἰς τὴν ἀνήκουσιν ὀνόματα γνωστά, οἶα τὰ τῶν Duthoit, Edlé, G. Goyau, Leroy, Lorin καὶ ἄλλοι ὁπεστήριξεν ἐκθύμως τὴν εὐρείαν ἐπέμβασιν τοῦ κράτους ἐπὶ τοῦ κοινωνικοῦ πεδίου πρὸς ὄφελος τῶν ἐργατῶν (προστασία ἐργατῶν, κοινωνικαὶ ἀσφαλίσεις κλπ.), ὅπερ τῆς ὁποίας ἐπεμβάσεως εἶχε κηρυχθῇ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς δράσεώς του καὶ ὁ Γερμανὸς ἐπίσκοπος Ketteler, ἀπεφάνθη δὲ καὶ ἡ μνημονευθεῖσα ἐγκύκλιος Rerum novarum. Ἀλλ' ἡ ὁμάς αὕτη παρηυδοκημίσθη πῶς ὑπὸ τῆς ὁμάδος Démocratie chrétienne, ἥς τὸ σύνθημα ἦτο τὸ «Tout pour et par le peuple» καὶ ἥτις ἐπίσης ἐνισχύθη διὰ τῆς μνημονευθείσης ἐγκυκλίου Λέοντος ΙΓ'.

Πρῶτον πάντων δέ, ὅτε καὶ ὑπὸ νέων, καὶ δὴ φοιτητῶν, ἀποτελουμένη ἦτο, ἡ ὑπὸ τοῦ Renandin παρασκευασθεῖσα καὶ ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Marc Seingniere τεθεῖσα τρίτη ὁμάς περὶ τὸ περιοδικὸν Sillon, ἥτις ἐπιδιώκει τὴν πλήρη ἐν πᾶσιν ἐκφανσιν καὶ ἐφαρμογὴν τῆς Δημοκρατικῆς ἰδέας. Τὸ σύνθημά της εἶνε «Sillon n'est ni un parti ni une école, c'est une vie». Ἱδρύσας δὲ αὕτη πολυαριθμὸς ἀνδρῶν μελετῶν (cercles d'études), τὸ εἶδος τῶν ὁποίων εἶχεν ἐμφανισθῇ ἀπὸ τοῦ 1891, συνεταιρισμούς, ἐργατικούς κήπους κλπ. καὶ ἐνδιαφέρθη πολὺ διὰ τὴν λαϊκὴν μόρφωσιν. Πρὸς περιορισμὸν τῆς ἐλευθεροφροσύνης του ἐτέθη τὸ Sillon catholique τῷ 1910 διὰ τοῦ Πάπα Πίου Ι' ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τῆς ἱεραρχίας.

Ἐστία τῆς καθολικῆς κοινωνικῆς δράσεως ἀπέβη ἡ ὑπὸ τῶν catholiques sociaux ἱδρυθεῖσα τῷ 1902 Action populaire, ἱερίλογον πνευματικὸν κέντρον ἐν Reims, καὶ ἡ κατ' ἔτος ἀπὸ τοῦ 1904 ὁργανωμένη senaine sociale, συνέδριον ἡ μάλλον κύκλος μελετῶν, εἰς ὃν μετέχουσιν ἐκάστοτε περὶ τὰ 1500 μέλη*. Τῷ

(*) Ἡ Σημαίν σοσιαλ συνῆλθε τὸ παρελθὸν ἔτος ἐν Ἀλλῃ

1920 ιδρύθη ἡ Union d' études des catholiques sociaux καὶ τῷ 1921 ἡ Union des secrétariats sociaux πρὸς διάδοσιν κοινωνικῆς διδασκαλίας καὶ κινήσεως Μεγάλης συνδικαλιστικῆς δυνάμεις εἶνε σήμερον ἐν Γαλλίᾳ ἡ Confédération Française des travailleurs chrétiens. Φορεὺς δὲ σπουδαῖος τῆς καθολικοκοινωνικῆς κινήσεως παρὰ τοῖς νέοις εἶνε ἡ πρὸ τινων ἐτῶν ιδρυθεῖσα Association catholique de la jeunesse Française (A.C.I.F.), ἣν ἐχάσας πρὸ παντὸς θρησκευτικὴν χαραχτήρα ὀργανώνει μαθήματα (cours), συντηρεῖ βιβλιοθήκας, δημοσιεύει πλεῖστα λαϊκὰ δημοσιεύματα, ἴδιον ἡμερολόγιον καὶ δύο περιοδικά, ὧν τὸ ἐν ἐβδόμηδιατον, ἡ Vie nouvelle καὶ τὸ ἕτερον ἀνὰ 15 ἡμέρας, τὰ Annales de la jeunesse catholique. Ὑπάρχει δὲ καὶ μεγάλη γυναικεία ὀργάνωσις ἐμφερουμένη τοιοῦτον ἰδεῶν ἐν Γαλλίᾳ, ἡ Ligue patriotique des Françaises, ἀριθμοῦσα περὶ τὰς 600000 μελῶν.

Ματαβαίνομεν εἰς τὴν Ἰταλίαν. Ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ιδρύθη τῷ 1888 ὑπὸ τοῦ Toniolo ἐν Πίζῃ ἡ Unione cattolica per gli studi sociali, σύλλογος πρὸς μελέτην τοῦ κοινωνικοῦ προβλήματος. Τὸ ἐν ἔτει 1894 συνελθὼν ἐν Ρώμῃ γυνικὸν καθολικὸν συνέδριον ἐνέκρινε τοῦ Toniolo τὸ ἀρκούντως ριζοσπαστικὸν πρόγραμμα «Χριστιανοκαθολικῆς ὀργανώσεως τῆς κοινωνίας» δι' ἀποκαταστάσεως τῶν ἐπαγγελματικῶν τάξεων, δι' ἐπεμβάσεως τοῦ κράτους πρὸς πλήρη παλινόρθωσιν τοῦ κοινωνικοῦ δικαίου, διὰ τῆς κοινωνικοποιήσεως τῶν τραπεζῶν καὶ τῆς συνδικαλιστικῆς τῶν ἐργατῶν τῆς βιομηχανίας καὶ τῆς Γεωργίας. Κατὰ τῶν τοιούτων πάσσεων ἐσημειώθη ἀντίδρασις ὑπὸ τῶν συντηρητικῶν καθολικῶν μάλιστα ὅτε ὁ Romolo Murri τῷ 1898 διετύπωσεν ἐν τῷ περιοδικῷ Cultura sociale μεταρρυθμιστικὰς διὰ τὸν καθολικισμὸν ἰδέας, δι' ὅ καὶ ἀπεδοκιμάσθη ὑπὸ τοῦ Λέοντος ΙΓ'. Φορεὺς τῆς καθολικῆς κοινωνικῆς κινήσεως ἐγένετο καὶ ἡ Unione economicosociale καὶ τὸ ὑπὸ τὸν Don Sturzo λαϊκὸν κόμμα (popolari). Ἀλλὰ κυρίως κέντρον τῆς κινήσεως ταύτης ἀπέβη ἡ ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Toniolo Unione popolare (εἰς τὸς Volksverein τῆς καθολικῆς Γερμανίας), ἣτις τῷ 1922 ἀντικατεστάθη διὰ τῶν «Καθολικῶν συλλόγων ἀνδρῶν» ὡς καὶ ἡ Unione economico-sociale ἀντικατεστάθη διὰ τοῦ ἀΐνστιτούτου τῆς κοινωνικῆς μελέτης καὶ δράσεως (ἐν Μιλάνῳ).

Καὶ ἐν αὐτῇ δὲ τῇ Ἰσπανίᾳ ιδρύθη τῷ 1894 ἑνωσις πρὸς ἐξέτασιν καὶ ὑπεράσπισιν τῶν συμφερόντων τῶν ἐργατῶν ἐν Μανδρίτῃ. Τῷ δὲ 1908 ιδρύθη ἡ Action social populaire ἣτις ἀπέβη κέντρον τῆς καθολικῆς κοινωνικῆς κινήσεως ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ, ἐκδίδουσα καὶ τρία περιοδικά.

Ἐκ τῆς καθολικῆς Αὐστρίας ἡ πραγματικὴ χριστιαν. κοινωνικὴ κίνησις χρονολογεῖται μόλις ἀπὸ πεντηκονταετίας περίπου, ὅτι μέχρι τῆς ἀποχῆς ἐκείνης ἐπεκράτουν ἐν αὐτῇ οἱ ἐπὶ τῆς μεγάλῃς ἰδιοκτησίας στηριζόμενοι συντηρητικοί. Διὰ τὴν ἀνάπτυξιν χριστιαν. κοινωνικοῦ καὶ καθόλου εἰπεῖν κοινωνικοῦ διαφέροντος ἐνταῦθα εἰργάσθη συντεχνώτατα ὁ Frerher Karl von Vogelsang (†1890) περίξ τοῦ ὁποῦ ἐδημιουργήθη καὶ ἰδία σχολή, ἥ: τὸ ἱδιάζον γνῶρισμα ἦτο ὅτι ἐπεδίωκε τὴν ἐπάγνον εἰς τὰς μεσαιωνικὰς χριστιανοκοινωνικὰς γερμανικὰς ἀρχάς.

Ἡ ἐντεῦθεν προκληθεῖσα χριστιανοκοινωνικὴ κίνησις ἔσχε ραγδαίως προόδους παρὰ τῷ λαῷ.

Τῆς κινήσεως δὲ ταύτης κύριος ἐκπρόσωπος ὑπῆρξεν ἀπὸ τοῦ 1891 ὁ δήμαρχος τῆς Βιέννης Dr Lueger (†1910), ἀρχηγὸς τῆς «Christlich-soziale Vereinigung». Ἄλλοι δ' ἐκπρόσωποι τῆς κινήσεως ταύτης ἐνταῦθα ὑπῆρξαν ὁ A. Ebenhoch, ἰδρυτὴς τῆς ἀκατολικῆς προστασίας ἐργατῶν διὰ τὴν ἀνω Αὐστρίαν ὁ A. Gessmann, ὁ πρίγκηψ Alois Lichtenstein, εἰς ἐκ τῶν λαμπροτέρων ῥητόρων τῆς κινήσεως, ὁ καθηγητὴς Scheicher, καὶ ὁ Dr Psenner, οἵτινες ὑπῆρξαν καὶ ἰδρυταὶ τοῦ «χριστιανικοῦ κόμματος» τῆς Αὐστρίας. Τὸ πολιτικὸν τοῦτο κόμμα ἰδρυθὲν τῷ 1880 καὶ προσκείμενον εἰς τὰς ἀρχάς τῆς σχολῆς τοῦ Vogel-sang ἔσχε μεγάλως ἐπιτυχίαν, κατ' ἀρχάς εἰς τὰς δημοκρατικὰς καὶ κοινοτικὰς ἐκλογάς, ἔπειτα δὲ καὶ εἰς τὰς βουλευτικὰς, μάλιστα μετὰ τὸν πόλεμον. Ὑπὸ δὲ τὴν δεδοκιμασμένην ἡγεσίαν τοῦ πρό τινων μηνῶν ἀποθανόντος ἀρχηγοῦ αὐτοῦ Ignaz Seipel ἀνωτάτου καθολικοῦ κληρικοῦ (Pralat), ἐκυβέρνησεν ἐπὶ σειρὰν ἔτων ἐπιτυχῶς τὴν Αὐστρίαν καὶ ἔξακολουθεῖ τοῦτο νὰ εἴναι μέχρι σήμερον δύναμις πολιτικῇ κραταίᾳ ἐκείδον καὶ ἡμερήσιον σπουδαῖον φύλλον ἀπὸ τοῦ 1891, τὴν Reichspost ἐν Βιέννῃ.

Ἐκτὸς τοῦ κόμματος τοῦτου, φορεὺς τῆς χριστιανοκοινωνικῆς κινήσεως ἐν Αὐστρίᾳ εἶνε ἀπὸ τοῦ 1919 καὶ ἐντεῦθεν ὁ «λαϊκὸς σύνδεσμος τῶν καθολικῶν τῆς Αὐστρίας» ἀριθμῶν σήμερον περὶ τοὺς 1300 τοπικοὺς συλλόγους μετὰ 200.000 περίπου μελῶν καὶ διαθίτων δημοσιογραφικὰ ὄργανα, οἷα τὸ Volkswohl κλπ.

Ἐν Τσεχοσλοβακίᾳ φορεῖς τῆς χριστιαν. κοινωνικῆς κινήσεως ἀπὸ τοῦ 1919 τυγχάνουσιν ἀφ' ἑνὸς μὲν διάφοροι σύλλογοι, ἐξ ὧν μόνον ὁ «λαϊκὸς σύλλογος τῶν Γερμανικῶν καθολικῶν» ἀριθμεῖ ὑπὲρ τὰς 100.000 μέλη, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ «Γερμανικὸν χριστιανοκοινωνικὸν κόμμα τῆς Τσεχοσλοβακικῆς δημοκρατίας», ὅπερ ἀπορρεῖσεν ἀπὸ τοῦ αὐστριακῶν «χριστιανοκοινωνικῶν κόμματος» καὶ διατελοῦν ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Hilgenemer, ἐξέλεξε κατὰ τὰς τελευταίας ἐκλογάς διὰ 300.000 ψήφων 11 μὲν βουλευτάς, 6 δὲ γερουσιαστάς (δημοσιογραφικὸν ὄργανον ἡ «Deutsche Presse» ἐν Πράγᾳ).

Μεταβαίνομεν εἰς τὴν Ἑλβετίαν. Ἡ καθολικὴ ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ κοινωνικὴ κίνησις διατέλεσεν ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς ἐν Γερμανίᾳ καὶ Αὐστρίᾳ ἀφ' ἑνὸς καὶ τῆς ἐν Γαλλίᾳ ἀφ' ἑτέρου, ὅσον ἄφορᾷ εἰς τὰς ἰδέας. Οἱ πρῶτοι φορεῖς τῆς ἐν λόγῳ κινήσεως ὑπῆρξαν ἐνταῦθα οἱ ἤδη ἀπὸ τοῦ 1856 ἰδρυθέντες σύλλογοι τοῦ Πίου, οἵτινες ἀπὸ τοῦ 1899 μειωσιμώθησαν εἰς «Ἑλβετικούς συλλόγους καθολικῶν». Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ ἀνεφάνησαν καὶ ἄλλοι καθολικοὶ σύλλογοι ὡς φορεῖς χριστιαν. κοινωνικῆς κινήσεως, οἷος ὁ σύλλογος καθολικῶν συλλόγων ἀνδρῶν καὶ ἐργατῶν κεντρικὸς σύ. δεσμος χριστιανοκοινωνικῶν ἐνώσεων ἐργατῶν, οἵτινες μετὰ τοῦ μηνονευθέντος «Ἑλβετικοῦ συλλόγου καθολικῶν» διατελοῦσιν ἀπὸ τοῦ 1905 συνηγοριμίνοι εἰς τὸν «Ἑλβετικὸν καθολικὸν λαϊκὸν σύλλογον» (ἐν Λυδέρνῃ) με ἐδρυτάτην χριστιανοκοινωνικὴν καὶ φιλανθρωπικὴν βραβιν. Ἑστία

δὲ καθολικῆς ἐπιστημονικῆς· κοινωνικῆς κινήσεως εἶνε ἐν τῇ Ἑλβετίᾳ τὸ αὐτο-
λικὸν Πανεπιστήμιον τοῦ Φρειβούργου.

Ἐς ἔλθωμεν εἰς τὸ **Βέλγιον**. Κοινωνικὸν διαφέρον ζῶηρόν ἤρχισαν νὰ
δεικνύωσιν ἐνταῦθα ἤδη τὰ γενικὰ καθολικὰ συνέδρια τῶν ἐτῶν 1863, 1864 καὶ
μάλιστα τοῦ 1867. Ἐκτοτε ἤρχισαν ἡ ἰδρυσις πολυαριθμῶν συλλόγων ἐργατῶν
καὶ νέων, οἵτινες ἠνώθησαν εἰς τὴν «*fédération catholique des œuvres ouvrières*
Belges». Οἱ καθολικοὶ ἀναλαβόντες ἀπὸ τοῦ 1894 τὴν διακυβέρνησιν τῆς χώρας
συμμετέσχον γενναίως εἰς τὴν ἐπὶ τῷ κοινωνικώτερον μεταρρυθμίσιν τῆς νομοθε-
σίας αὐτῆς. Ἀξία ἰδιαίτερας μνείας εἶνε ἡ λαμπρὰ φιλεργατικὴ δράσις τοῦ ἐπι-
σκόπου Λιέγης Doutreloux. Ἐπίσης ἀξίον σημειώσεως τυγχάνει, ὅτι ἡ χριστιαν-
οκοινωνικὴ κίνησις προσέλαβεν ἐν Βελγίῳ καὶ πολιτικὸν χαρακτῆρα, ὥς καὶ ἐν
Ἀυστρίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ. Τῷ 1881 ἰδρύεται ὑπὸ τοῦ Abbé Pottier, τοῦ Daens καὶ
τοῦ ὑπουργοῦ Helleputte εἰς τὴν θέσιν τῆς μνημονευθεῖσης *fédération catholique*
ischurótaton χριστιανικὸν λαϊκὸν καὶ ἐργατικὸν κόμμα, ἡ *Ligne démocratique*
Belge, ἣτις τεθεῖσα ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ εἰρημένου Helleputte καὶ τοῦ βου-
λευτοῦ Verhaeden ἐπολεμήθη ὑπὸ τῶν συντηρητικῶν καθολικῶν, τῷ δὲ 1921
συνεχωρεύθη μετὰ τῆς *Ligne nationale des travailleurs chrétiens* (ἐν Βρυ-
ξέλλαις). Ἐπίσης ὑπάρχουσι ἐν Βελγίῳ καὶ ἀγροτικαὶ καθολικοὶ σύλλογοι ὑπὲρ
τοῦς 400, οἱ *ildes agricoles*, ὧν ἡ πρώτη ἰδρύθη τῷ 1887 ὑπὸ τοῦ Abbé Mel-
laerts ἐν Λιέγῃ. Πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐπιδιώκουσιν οἱ σύλλογοι οὗτοι τὴν ὀργάνωσιν
συνεταιρισμῶν καταναλωτῶν κλπ. Τὴν πνευματικὴν διεύθυνσιν τῆς καθολικῆς
κινήσεως ἀνέλαβεν ἐνταῦθα τὸ ἐν ἔτει 1919 ἰδρυθὲν *Secrétariat general des*
œuvres sociales, chrétiennes de Belgique ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ δομινικανοῦ
P. Rutten.

Προχωροῦμεν εἰς τὴν **Ὁλλανδίαν**. Ἡδὴ ἀπὸ τοῦ 1888 ἤρχισεν νὰ ση-
μειοῦται καθολικὴ κοινωνικὴ κίνησις ἐνταῦθα, ἀρ' οἷον δηλ. ἰδρύθη ἐν (Χααρλεμ)
Haarlem μερίμνη τοῦ ἐπισκόπου Bottemane «ρωμαιοκαθολικὸς λαϊκὸς σύνδε-
σμος τῶν κάτω χωρῶν», ὅστις προετίθετο τὸν συνασπισμὸν τῶν ἐργατῶν ἐπὶ τοῦ
θρησκευτικοῦ καὶ οἰκονομικοῦ πεδίου. Ζῶηρά δὲ ὁμοῦ καθολικὴ κοινωνικὴ κίνη-
σις παρκτηρεῖται ἐνταῦθα κυρίως ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς ἐγκυκλίου *Rerum*
novarum, ἣς τὸ περιεχόμενον ἀπετέλεσε τὸ πρόγραμμα «τῶν ἐργατικῶν συλλό-
γων» καὶ τοῦ «ρωμαιοκαθολικοῦ πολιτικοῦ κόμματος». Οἱ ἐργατικοὶ σύλλογοι
τῷ 1916 ἠνώθησαν μετὰ τῶν χριστιανικῶν συντεχνιῶν καὶ ἀπετέλεσαν τὸν *Rom.*
Kat. werkliedenbond. Κέντρον δὲ τῆς καθολικῆς κινήσεως ἀπέβη ἡ ἐν τῷ 1904
ἐν Leyden «καθολικὴ κοινωνικὴ δράσις», ἣτις ἔχουσα ὡς ὄργανον τὸ *Centraal*
Bureau περιλαμβάνει 116 τμήματα καὶ καταγίνεται ἀφ' ἑνὸς εἰς τὴν ἰδρυσιν κοι-
νωνικῶν συλλόγων, ταμείων ἀσφαλείας κλπ. ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν ὀργάνωσιν
συνελεύσεων καὶ συνεδρίων καὶ μελετῶν καὶ εἰς τὴν διακώπιν τοῦ λαοῦ διὰ πε-
ριοδικῶν καὶ λαϊκῶν δημοσιευμάτων.

Μεταβίνομεν εἰς τὴν **Ἀγγλίαν**.

Ἀρχηγὸς τῆς καθολικῆς κοινωνικῆς κινήσεως ὑπῆρξεν ἐνταῦθα ὁ πολὺς
καρδινάλιος Manning, ὅστις φαίνεται ὅτι ἔσχεν ἐπίδρασιν ἐπὶ Ἀλφονς ΙΓ'.

Τὸν δὲ Manning διεδέχθη ἐν τῇ ἡγεσίᾳ ταύτῃ ὁ ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Nottingham καὶ ὁ Ἰησουΐτης Plater ιδρύσας τῷ 1909 ἐν Ὁξφόρδῃ τὴν καθολικὴν κοινωνικὴν ἑνωσιν» (Catholic social Guild), ἥς σκοπὸς εἶνε α) νὰ προαγάγῃ παρὰ τοῖς καθολικοῖς τὴν μελέτην κοινωνικῶν ζητημάτων, β) νὰ διευκολύνῃ τὴν μεταξὺ καθολικῶν φοιτητῶν καὶ ἑργατῶν ἐπικοινωνίαν καὶ γ) νὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν καθολικῶν ἀρχῶν πρὸς λύσιν τῶν συγχρόνων κοινωνικῶν προβλημάτων. Πρὸς τὴν ἄλλην δράσει αὐτῇ, ἡ ὁργάνωσις αὕτη ἐκδίδει πλεῖστα ὅσα λαϊκὰ δημοσιεύματα καὶ ἴδιον περιοδικόν, ὡς καὶ ἴδιον ἡμερολόγιον.

Ἄλλ' ἡ καθολικὴ κοινωνικὴ κίνησις δὲν προσιδίδει μόνον εἰς τὴν Εὐρώπην, ἀλλ' ἐπεξετάθη, ὡς ἦτο ἐπόμενον καὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν. Οὕτω ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτεῖαις τῆς Βορείου Ἀμερικῆς φορεὺς τῆς κινήσεως ταύτης ὑπῆρξε μὲ ἴδιόν του πρόγραμμα τὸ Social service Commission τῆς American Federation of catholic Societies. Ἀπὸ δὲ τοῦ 1919 ἕνρον τῆς καθολικῆς κινήσεως εἶνε τὸ Department of social action τῆς National catholic welfare conference ἐν Οὐασίγγτον· ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῶν ρωμαιοκαθολικῶν ἐπισκόπων. Ἰδιαιτέρα δὲ κοινωνικὴ κίνησις παρατηρεῖται ἐν Βορείῳ Ἀμερικῇ μεταξὺ τῶν Γερμανοκαθολικῶν ἐν τῇ συλλογῇ αὐτῶν catholic central Verein of America (ἄγ. Λουδοβίκος), ὅστις ἐκδίδει καὶ ἴδιον περιοδικόν (centralblatt and social justice) καὶ ἐν τῷ catholic school of social studies.

Καὶ ἐν τῷ Καναδᾷ δὲ ὑπάρχει καὶ ἀπὸ τοῦ 1907 ἡ Action sociale catholique au Quebec. Ἐν ταῖς διαφόροις καθολικαῖς πολιτείαις τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς φορεὺς τῆς χριστιαν. κοινωνικῆς κινήσεως εἶνε συνήθως ἡ Ἐκκλησία, ἥτις ἔχει αὐτοῦς ὁργανώσαι κέντρα καθολικῆς κοινωνικῆς δράσεως πρὸς συγκάτησιν τοῦ ἐργατικοῦ κόσμου ἀπὸ τῶν ἀριστερίζουσων τάσεων αὐτοῦ.

Παραλλήλως πρὸς τὴν κατὰ χώρας ζωηροτάτην τέτιν καθολικὴν κοινωνικὴν κίνησιν, ἥς ἐμυδρὸν εἰκόνα προσεπλήθησα νὰ δώσω, παρατηρεῖται μάλιστα κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη καὶ κίνησις πρὸς διεθνὴ συνεργασίαν τῶν καθολικῶν ἐπὶ τῶν κοινωνικῶν ζητημάτων, κίνησις ἥτις ἀρ' ἐνὸς μὲν θεωρητικοῦ, ἀπ' ἑτέρου δὲ πρακτικοῦ χαρακτῆρος. Εἰς τὴν πρώτην κατηγορίαν ὑπάγονται διάφορα διεθνῆ καθολικὰ συνέδρια, ἅτινα ἀπὸ πάντηκονταετίας περίπου συνεργόμενα εἰς διαφόρους χώρας ἀφιεροῦνται εἰς τὴν μελέτην τοῦ κοινωνικοῦ προβλήματος ἀπὸ χριστιανικῆς ἐκείσεως. Τοιαῦτα ἦσαν τὰ ἐν Λιέγη κατὰ τὰ ἔτη 1886, 1889, 1890 συναλθόντα congrès des œuvres sociales, καὶ τῷ 1884 ἐν Ρώμῃ καὶ ἀπὸ 1884—1893 ἐν Φρειβούρῳ τῆς Ἑλβετίας συνεργασθεῖσαι διεθνεῖς ἐνώσεις κοινωνικῶν μελετῶν, αἵτινες προπαρεσκόυσαν κατὰ μέγα μέρος τὴν ἐγκύκλιον Rerum novarum. Τοιοῦτα συνέδρια ἐν τῇ καὶ ὑπὸ τοῦ γνωστοῦ καρδινάλιου Mercier ιδρυθεῖσα τῷ 1920 καὶ ἔκτοτε ὑπὸ τὴν προεδρίαν αὐτοῦ ἐπὶ σειράν ἐτῶν ἐργαθεῖσα Union internationale d' études sociales, περληψίς τῶν μελετῶν τῆς ὁποίας ἐπηρεασθεῖσα τῷ 1927 ἐν τῷ code social. Περὶ οἰκονομικοκοινωνικὰ ζητήματα ἠσχολήθη καὶ ἡ ἐν Χάγῃ τῷ 1920 ιδρυθεῖσα (Internacio Katolica) κρτα τὰ ἀπὸ 1926—1928 διοργανωθέντα ὑπ' αὐτῆς διεθνῆ συνέδρια. Μᾶλλον δὲ πρακτικοῦ χαρακτῆρος εἶναι ἡ ἐν ἔτει 1928 ιδρυθεῖσα ἐν Καλωνᾷ «Διεθνὴς τῶν καθολικῶν ἐργατικῶν συλλόγων», ἥτις διατηρεῖ διεθνῆς γραφεῖον ἐν Οὐτρέχτῃ.

Τοιαύτη λοιπὸν εἶναι ἡ ὡχρητάτη σκιαγραφία ἡ ἀνὰ τὸν κόσμον παρηγουμένη ἐπὶ ἑνα σχεδὸν αἰῶνα καθολικῇ κοινωνικῇ κίνησει, ἣτις προκαλεῖ τὸν κοινὸν φίλων τε καὶ ἐχθρῶν Ρωμαιοῦς Εκκλησίας θαυμασμὸν διὰ τε τὴν ἐντασιν καὶ τὴν ἐκτασιν καὶ τὴν μεθοδικότητα, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ λαμπρὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς, ἣτι ἀπεδείχθη ἐπιφανὲς ὄχι μόνον διὰ τὴν Ἐκκλησίαν ταύτην, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς λαοὺς μεταξὺ τῶν ὁποίων παρατηρεῖται, διότι θεραπεύουσα ἐκ παραλλήλου καὶ μετ' Ἰσοῦ ζήλου τὰς τε πνευματικὰς καὶ ὕλικὰς ἀνάγκας τῶν ἀνθρώπων τάξεων τῆς κοινωνίας καὶ οὕτως εὐεργετῇ καὶ εἰς τὴν διατήρησιν τῆς κοινωνικῆς ἰσορροπίας καὶ εἰρήνης μεγάλως συντελεῖ

Καιρὸς λοιπὸν εἶναι νὰ παρακολουθήσωμεν καὶ τὴν λαμπρὰν καὶ ἀξιάχαστον χριστ. κοινωνικὴν ἐν τῷ Π ρ ο τ ε σ τ α ν τ ι κ ῷ κ ὁ σ μ ῳ κίνησιν, ἣτις παρουσιάζει πολὺ μεγαλύτερον ποικιλίαν τάσεων καὶ κατευθύνσεων ἢ ἡ καθολικὴ, ποικιλίαν, ἣτις ἐξηγεῖται ἐκ τῆς ἐπικραμοῦσης ἐν τῷ προτεσταντισμῷ μεγάλης ἐλευθερίας καὶ τῆς ἐν αὐτῇ ἐλλείψεως ἐνιαίας αὐθεντίας.

Ἀρχόμεθα δ' ἀπὸ τῆς Ἀγγλίας, ἣτις εἶναι ἡ κοίτις τῆς πραγματικῆς χριστιαν. κοινωνικῆς κινήσεως, ἀπ' οὗ εἶνε γνωστὸν, ὅτι ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ, εἴπερ ποὺ ἀλλ' ἄλλω, πρωτόμωτῃ ὤρῃσεν καὶ ἡ ἐπίστασις τοῦ κοινωνικοῦ κακοῦ διὰ τῆς συσσωρευσεως τοῦ πλοῦτου εἰς τὰς χεῖρας ὀλίγων καὶ τῆς δημιουργίας ἐνὸς ἀνευ δικαιομάτων προλεταριάτου. Μεταξὺ τῶν ἱεραλόγων, οἵτινες ἔλαβον ἐνταῦθα τὸ μέρος τῶν καταδυναστευομένων, ἦσαν καὶ δύο πυρρινὶ κληρικοί, ὁ Frederic Denison Maurice καὶ ὁ Charles Kingsley, οἵτινες μετὰ τοῦ οἰκονομολόγου John Malcolm Ludlow προέκλεσαν δι' ἀκαταποήτου δράσεως τὴν λεγομένην κίνησιν τῶν χριστιανῶν σοσιαλιστῶν, ἥ ἦν τὸ ἔτος 1848. Ἡ κίνησις αὕτη, ἣτις εἰς τὸν ἀνταγωνισμὸν τῶν τάξεων ἀντάταξε τὴν ἰδέαν τοῦ συνεταιρισμοῦ καὶ ἐπέδωξε τὴν ἰδρυσιν πολλῶν ἐργατικῶν συλλόγων, ἀνέπτυξε δὲ διμέτωπον ἀγῶνα, ἀπ' ἐνὸς κατὰ τῆς ἀκοινωνήτου χριστιανισμοῦ καὶ ἀπ' ἐτέρου κατὰ τοῦ ἀντιχριστιανικοῦ σοσιαλισμοῦ, ἔσχε μεγίστην ἐπίδρασιν ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἔξω αὐτῆς καὶ δὴ καὶ ἐν τῇ Γερμανίᾳ. Ἀξία ἀναδείξεως εἶνε τὸ πρῶτον διαφέρον καὶ ὁ ζήλος τῶν Ἀγγλων μεμορφωμένων πρὸς ἀσκήσιν ἐπιδράσεως ἐπὶ τὰς λαϊκὰς μάζας ὑπὸ τὸ πνεῦμα τῆς κινήσεως ταύτης. Πρὸς τοὺς ἄλλοις δὲ ἀποτέλεσμα τῆς ἐν λόγῳ κινήσεως κατὰ μέγα μέρος ἦτο, ὅτι ὁ ἐργατικὸς κόσμος ἐν Ἀγγλίᾳ προσχώρησε μὲν εἰς τὸν σοσιαλισμὸν, προσφυλάχθη δ' ὅμως ἀπὸ τοῦ ἀντιθρησκευτικοῦ χαρακτήρος τοῦ Μαρξισμού. Χαρακτηριστικὸν δὲ τῶν φρονημάτων τῆς μεγίστης πλειονότητος τοῦ ἐργατικοῦ τῆς Ἀγγλίας κόσμου εἶνε, ὅτι οἱ ἀρχηγοὶ καὶ οἱ ἐπίσκοποι τοῦ Ἀγγλικοῦ ἐργατικοῦ κόμματος, ὡς οἱ Mackdonald, Shindwen, Henderson, Alexander, Miss Bondfield κ. ὅ., ἐμφοροῦνται χριστιανικῶν φρονημάτων. Ἐνυλὸν δ' εἶτι ἔχει εἰς τὰ ὧα τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου τὸ ἀπὸ τοῦ ἀδελφ. τοῦ νοῦ τοῦ ἁγίου Ἐδμούνδου πρόσφατον κήρυγμα τοῦ G. Landsbury, κοινωνικοῦ ἀγγλοῦ τοῦ ἀπὸ τοῦ Mackdonald ἀποσπασθέντος ἐργατικοῦ κόμματος, δι' οὗ κηρύγματος οὗτος ἐκάλεσε τὴν Ἐκκλησίαν ὅπως σπεύσῃ νὰ

κτυπήση τὰς ἠθικὰς ρίζας τοῦ κακοῦ τῆς ἀνεργίας(*).

Ἀλλ' εἰς τὴν τοιαύτην κατεύθυνσιν τοῦ ἐργατικοῦ κόσμου τῆς Ἀγγλίας συνετέλεσαν καὶ ἄλλαι χριστιανικοινωνικαὶ ὁργανώσεις, αἵτινες τῷ 1877 συνησπίσθησαν εἰς τὴν «Ἰνδустριαν χριστιανικὴν ἐταιρίαν» (Industrial Christian Fellowship), ἥτις προσεπόθησε καὶ προσπειθεῖ εὐ χρησιμοῦται ὡς γεφυρα μεταξὺ Ἐκκλησίας καὶ ἐργατικοῦ κόσμου. Ἐπίσης δὲ συνετέλεσεν εἰς τοῦτο οὐκ ὀλίγον καὶ τὸ ἐν τῷ χρόνῳ ἀναπτυχθὲν κοινωνικὸν διαφρόν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν ἐν Ἀγγλίᾳ διὰ συνεννήσεως τῶν ἀρχῶν τούτων, ἀνεξαρτήτων δογματικῶν διαφορῶν ἰσαίρεσι τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ πρὸς συντονισμόν τῶν ἀποφάσεων κατευθύνσεων καὶ προσπειθειῶν τῆς ἐν Ἀγγλίᾳ χριστιανικῆς κοινωνικῆς κινήσεως συγκροτήθη τῷ 1924 ἐν Βρυξελλῇ ἡ COPEC, ὡς λέγεται συνταγματικῶς ἐκ τῶν ἀρχαίων γραμμάτων τῶν ἀγγλικῶν λέξεων Conference on Politics, Economics and Citizenship, δι' ὧν χαρακτηρίζεται ἡ μεγάλη συνδιασκέψις, ἥτις ἔσχατος ἐθελον ἐπιτυχῶς περὶ τὰ πρακτικὰ προβλήματα τῆς στάσεως τοῦ Χριστιανοῦ ἐναντι τοῦ κράτους καὶ τῶν οικονομικῶν καὶ κοινωνικῶν ζητημάτων καὶ παρέσχε καὶ τὴν σπουδαιωτάτην βάσιν εἰς τὴν παγκόσμιον συνδιάσκεψιν τῆς Στοχαστικῆς (1925). Ὅποια δ' εἶνε ἡ ἐπὶ τὸν κοινωνικὸν βίον τῆς Ἀγγλίας ἐπιδράσις τῆς συνδιασκέψεως ταύτης τιμηρ οὐταί καὶ ἐκ τοῦ ὅτι διὰ τῆς ἐπεμβάσεως αὐτῆς ἐτερματίσθη ἡ μεγάλη ἐργατικὴ ἀνεργία τοῦ 1926. Ἐξ αὐτῆς προήλθεν ἀρχομένου τοῦ ἔτους 1929 τὸ «Χριστιανικὸν κοινωνικὸν συνέδριον» τῆς Ἀγγλίας (Christian Social Council), ἐνῶ ἀντιπροσωπεύονται πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀγγλίας καὶ τὸ ἐπεὶ οὐκ εἶνε σήμερον ὁ αὐθεντικὸς φορέας πάσης προτεσταντικῆς χριστιανικῆς κοινωνικῆς κινήσεως ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ.

Ἄς ἐλθωμεν εἰς τὴν Γερμανίαν. Πρόδρομοι τῆς προτεσταντικῆς χριστιανικῆς κοινωνικῆς κινήσεως ὑπῆρξαν ἐνταῦθα ὁ Joh. Wislern, ὁ ἱδρυτὴς τῆς ἰσωτερικῆς ἱεραποστολῆς (†1881) καὶ ὁ Victor Huber (†1869), καθηγητὴς τῆς νεωτέρας φιλοσοφίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Rostock, εἶτα δὲ τοῦ Βερολίνου, ὅστις ἐμπνευστικῶς ὑπὸ τῆς ἰδέας τῆς ἰσωτερικῆς ἱεραποστολῆς καὶ τῆς χριστιανικοινωνικῆς ἐν Ἀγγλίᾳ δράσεως τοῦ Kingsley καὶ τοῦ Maurice, ἀνέπτυξε θερμουργὸν ζῆλον πρὸς διοργάνωσιν τῶν ἐργαζομένων τάξεων ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς βελτιώσεως τῆς οἰκονομικῆς τῶν θέσεως. Ἀλλ' ἡ σοβαρὰ χριστιανικὴ κοινωνικὴ κίνησις ἀρχεῖται ἐν τῇ προτεσταντικῇ Γερμανίᾳ

(*) Λαβὼν ὁ Λαντομπουρίως θέμα του τὸ «τί πρέπει νὰ κάμῃ ἡ Ἐκκλησία» καὶ μεταχειρισθεὶς ὡς κείμενον τῆς ὁμιλίας του ἐκ τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Λουκᾶ (1' 27) τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον ἐτέντισεν, ὅτι ἡ ἀγάπη αὕτη εἶνε «τὸ κεφάλαιον καὶ ἡ οὐσία τῆς διδασκαλίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Ὄταν ὑπάρχῃ ἀγάπη εἰς τὸν κόσμον, δὲν δύναται νὰ ὑπάρχῃ ποτὲ ἀναπότρεπτος πτωχεία». Ὄταν εἰς παλαιότερους χρόνους—προέβη—ἐνέσκηπτε πανώλης ἡ πείνα, ἤγνοιε ἡ Ἐκκλησία τὸ κακόν τοῦτο; Ὅχι ἀλλ' ἔσπευδε νὰ προστατεύσῃ τὰ ἀνακουφισθῇ, νὰ θεραπεύσῃ τὴν αἰτίαν τοῦ κακοῦ. Διὰ τί λοιπὸν εἶνε τόσον ἀρνήσις τῶν, ποὺ εὗρεται ἕνα κόσμον παραγερμένον ἀπὸ ἀγαθὰ, τὰ αἰδηρὰ θεοσυρεφυλάκεια τῶν Γραικῶν ἀπ' θήκας ἀφθένου χρήματος, καθ' ἃν χρένεν ὁ λαὸς εὗρεται εἰς ἀπελπιστικὰν θέσιν; Ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ καλέσῃ τὸν λαὸν τῆς εἰς μετάνοιαν μὲ φωνὴν κατηγορηματικὴν, πρέπει νὰ διακηρύξῃ μὴ λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν πρόσωπα, ὅτι ἡ αἰτία τῆς πτωχείας εὗρεται εἰς τὴν ἀπληστίαν τῶν πλουσίων κλπ.»

ἀπὸ τοῦ 1877 καὶ ἐφίξῃς τὸ μὲν ἐξ ἀντιδράσεως πρὸς τὰς ἀλματώδεις προόδους τῆς Σοσιαλ. δημοκρατίας (13000 ψῆφοι τῷ 1871, 493000 ψῆφοι τῷ 1877), τὸ δὲ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς ζωρᾶς κυκλοφορίας τῶν ιδεῶν τοῦ λεγομένου «σοσιαλισμοῦ ἀπὸ καθάρων» οὐχ ἦντον δὲ καὶ ἐξ ἀμύλλης πρὸς τὴν δράσιν τῶν καθολικῶν.

Πρωτοστάται τῆς κινήσεως ταύτης ὑπῆρξαν ὁ εὐρυτάτης ἀντιλήψεως πόστωρ Rud Todt (†1886) καὶ ὁ ἱερικέρυξ τῆς αὐτοκρατορικῆς αὐλῆς Ad. Stocker (1906), ὅστις εἶνε ἡ ὑπεροχωτέρα μορφή τοῦ χριστιανικοῦ σοσιαλισμοῦ ἐν τῇ προτεσταντικῇ Γερμανίᾳ. Ὁ μὲν Todt διὰ τοῦ ἐν ἔτει 1877 ἐκδοθέντος συγγράμματός του «ὁ ριζοσπαστικὸς γερμανικὸς σοσιαλισμὸς καὶ ἡ χριστιανικὴ κοινωνία» ὑπεστήριξε σοσιαλιστικὸν πρόγραμμα, ὅπερ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦντον αὐθαριέτως ἠθέλησε νὰ στηρίξῃ ἐπὶ τῆς Καινῆς Διεθνήκης «πρὸς παρυσκευὴν δὲ κοινωνικῶν μεταρρυθμίσεων ἐπὶ βάσεων θρησκευτικῶν καὶ συνταγματομναρχικῶν» ἔδρουε κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος μετὰ τοῦ Stocker καὶ τῶν οἰκονομολόγων Adolf Wagner καὶ R. Meyer τὸν «Κεντρικὸν σύλλογον διὰ τὴν κοινπνικὴν μεταρρυθμίσιν».

Ἄλλ' ἡ ἐπίδρασις τοῦ ἄλλως προῶρως ἀποθανόντος ἀνδρὸς τούτου ὑπελαίπεται πολὺ ἐκείνης, ἣν ἔσχεν ὁ πύρινος καὶ ἱκανώτατος δημαγωγὸς (ἐν τῇ ἀγαθῇ τῆς λείψεως ἐννοίᾳ) Stocker. Ἐμπεποτισμένους ἀπὸ τὰς ιδέας τοῦ Kethedersosialism ἀφ' ἑνὸς καὶ τοῦ Todt ἀφ' ἑτέρου ἔδρουε τῷ 1878 τὸ «χριστιανοκοινωνικὸν ἐργατικὸν κόμμα», οὗ τὸ πρόγραμμα φιλοπῶν θέν κυρίως ὑπὸ τοῦ Ad. Wagner συμπέπτει κατ' οὐσίαν πρὸς τὸ τοῦ κρατικοῦ λεγομένου σοσιαλισμοῦ. Ὁ Stocker ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν Todt, ἐν ἠθέλησε νὰ ἐξαγάγῃ ἀπὸ τὴν Βίβλον κοινωνικοπολιτικὸν πρόγραμμα, ἀλλὰ τὰς διδλκὸς ιδέας περὶ δικαιοσύνης, ἀγάπης καὶ φιλανθρωπίας τὰς θεωρεῖ ὡς «γόνιμα σπέρματα, ἅτινα πρέπει νὰ ἀπρδείξωσι τὴν δύναμίν των ἐν τῇ κοινωνίᾳ». ἀπὸ δὲ τὴν Ἑκκλησίαν ἀξιοῖ, ὅπως λάβῃ ἐνεργὸν μέρος εἰς τὸν κοινωνικὸν εἶον, ἐνδιαφερθῇ διὰ τὸ κοινωνικὸν πρόβλημα καὶ θέλῃ νὰ «καταδικάσῃ τὸ μαρμωνιστικὸν σύστημα», νὰ ἱδρύνῃ δὲ καὶ ὑπεστηρίξῃ σλλόγους ἀλληλοβοηθείας καὶ συνεργασίας. Ἄλλ' ὅμως ὁ ἐργατικὸς κόσμοςδὲν συνεκινήθη ἔσον ἔπρεπεν ἀπὸ τὰ κηρύγματα τοῦ Stocker, οὕτως ὥστε τὸ κῆμμα του παρέμεινε κατ' οὐσίαν «ἀστικὸν μεταρρυθμιστικόν, ἐπὶ χριστιανικῆς συντηρητικῆς βάσεως καὶ ὡς τοιοῦτον ἔσχεν οὐχὶ ἀσήμαντον ἐπίδρασιν, παρὰ τὴν ἀνιδράσιν «τοῦ ἀπίστου», ὡς τὸν ἐχαρακτήριζεν ὁ Stocker, φιλελευθερισμοῦ (Liberalismus ἀφ' ἑνὸς καὶ τῶν συντηρητικῶν ἐκκλησιαστικῶν στοιχείων ἀφ' ἑτέρου, ἅτινα ἐφοβοῦντο μήπως ἡ κίνησις ταῦ Stocker παρεκκλίνῃ πρὸς τὴν σοσιαλιστικὴν δημοκρατίαν. Σήμερον δ' ἀναγνωρίζεται ὑπὸ πάντων ἡ μεγάλη σπουδαιότης τῆς συμβολῆς τοῦ Stocker εἰς τὴν νεωτέραν ἐξελίξιν τῆς χριστιαν. κοινωνικῆς κινήσεως ἐν τῇ προτεσταντικῇ Γερμανίᾳ.

Διάφορον ἀπὸ τοῦ Stocker κατέβηεν ἐν ἔλαβεν ἡ ἀπ' αὐτοῦ ἀποσχισθεῖσα ὁπὰς τῶν λεγομένων «Jungen» ὑπὸ τὸν τῶς αὐστηρὸν Λαουθηρανὸν πᾶστορα Friedrich Naumann, ὅστις βαθ. ἤδον πρὸ τὸ ἀρσενεῖο ἀπὸ πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς ἐπέψεως προχωρῶν εὐρίθη τέλος μετὰ τῶν ἀρχηγῶν τοῦ Δημοκρατικοῦ κόμματος (†1919). Ἡ ἐπίδρασις αὐτοῦ ὑπῆρξε μεγαλυτέρα καὶ τῆς τοῦ Stocker ἐπεκταθεῖσα καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς σοσιαλδημοκρατικοὺς ἐργάτας. Τὴν δὲ δύναμίν του ὁ Naumann ἤντελε ἀπὸ τῆς πίστεως διὰ μετὰ τὴν βασιλείαν τῆς σοσιαλδημοκρατίας θὰ ἐπακολουθήσῃ, ὁ

«χριστιανοκοινωνικός αιώνας». Ἡ δὲ προσπάθεια αὐτοῦ, προσπάθεια δυσχερεστάτη καὶ ἀχαρὶς, ἥτις εὗρε μιμητὰς καὶ ἄλλους διαμαρτυρομένους κληρικοὺς μετὰ τὸ 1918, ἔβαιναν εἰς τὸν συμβιβασμὸν χριστιανισμοῦ καὶ σοσιαλισμοῦ, τῆς Βίβλου καὶ τοῦ Μάρξ. Ἀλλ' ὅμως ἡ διὰ τοῦ Naumann πρὸς κληθεῖσα κίνησις ἡς ὄργανον δημοσιογραφικὸν ἦτο ἡ Hilfe, ἐδιδραμοῦν φύλλον μετ' αὐτὴν κυκλοφορίαν, ἀρχίσασα ὡς χριστιανική μὲν, μὴ ἐκκλησιαστικὴ δέ, ἀπεβῆ σὺν τῷ χρόνῳ ἐθνικοκτιστικονομικὴ πάντως μετὰ βάσεις χριστιανικάς, ὁ δὲ Naumann ἐγένετο πνευματικὸς πατὴρ τοῦ σημερινοῦ ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ κόμματος. Παραίτησις τῆς ἐκκλησιαστικῆς τοῦ διακονίας ἐπέδωκεν εἰς ὅλο- κλήρου εἰς τὴν πολιτικὴν χωρὶς νὰ λησμονῇ τὴν Ἐκκλησίαν, πρὸς ἣν προσή- νεγκεν ὑπηρεσίας τινὰς διὰ τῆς συμμετοχῆς του εἰς τὴν ἐνορανοῦντασιν τῆς Βαϊμάρκ. (ἔπεται συνέχεια)

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

Ἡ ἀνὰ μέσον τῶν Φυσικῶν Ἐπιστημῶν ἀφ' ἑνὸς καὶ τῆς Θρησκείας ἀφ' ἑτέρου πάλιν

Τὸ θαῦμα καὶ ἡ φύσις αὐτοῦ.—Ὁ θρίαμβος τῆς θρη- σκείας κυρούμενος ὑπ' αὐτῶν τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν

«Ἐν ἐμείνῃ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, ἐξομολογεῖσθε μοι, Πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις. Καὶ ὁ Πα- τὴρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο ἐδοξία ἔμπροσθέν σου».

ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ

Ἡ ἀπεψὶς αὕτη εἶνε ἀφράστως βαρυσήμαντος, διότι τὰ περί- σματα, τὰ ὁποῖα σύρονται ἀπὸ τῶν δύο θέσεων εἶνε ἀπολύτως ἀντι- κείμενα πρὸς ἀλλήλα, ΣΥΝΤΡΙΠΤΙΚΟΝ δὲ κυριολεκτικῶς διὰ τοὺς ἀρνούμενους τὸ θαῦμα ἐν τῇ θρησκείᾳ φυσικὸν εἶνε τὸ σ υ μ π ε ρ α σ μ α, τὸ ἀπορρέον κατ' αὐστηροτάτην λογικὴν ἀπὸ τῆς μιᾶς θέσεως τὴν ὁποίαν ἀπολύτως ἀληθῆ θ' ἀποδείξωμεν, τῆς ἄλλης ἀδυσωπή- τως ἀποκλεισμένης.

Ἄς ἀναλάβωμεν ἐξ ἀρχῆς τὸ ἐρώτημα:

Πότερον, αἱ ὡς εἴρηται δυνάμεις, αἱ αἰτίδιοι καὶ ἀντίδιοι, ὡς ἐξ ἐστίας, ἀπὸ τῆς ὕλης ἱκανοποιεῖσθαι, καὶ δοῦναι ἐπὶ ταύτης, ΕΡΓΑ- ΖΟΝΤΑΙ ΜΕΤΑ ΣΚΟΠΟΥ ἢ ΧΩΡΙΣ ΤΟΥΤΟΥ, ὅπως ἀσκόπως;

Ἰδεὺς ζήτημα πλυνερίσιμον, λεπτεπίλεπτον, ἐφ' οὗ θαυμάτιαν τὴν προσεχὴν ἐπιστῇμεν, ὅπως ἀμέριστον, τῶν θελούντων τὸ μυρο- βόλον τῆς ἀληθείας ἄρῃμα ὁλόκληρον νὰ εἰσπνεύσωσι καὶ ἐν τοῖς κευθμοῖσι τῶν διανοιῶν αὐτῶν ἐν ἐκκλησιαστικῇ μεγαλοπρεπείᾳ ἡ ὑπὲρ ροχὸς ταύτης νὰ ἐξαστράψῃ ἀκτινοβολία

Παρατηροῦμεν πρῶτον: Ὅτι ὡς τιθέμεθα τὸ ζήτημα, πᾶν ἀμ- φιβολίας ἐρεβώδους ἶχνος ὁλοσχερῶς ἀποκλεισμένον εἶνε, οὐδενὸς

ἀπολύτως κενού μένοντος. Διότι τρίτη θέσις εὐδεμεία δίδεται, εὐδεμείας ἄλλης θέσεως, ἐκτὸς τῶν δύο ἀνωτέρων, δυναμένης νὰ ὑπάρξῃ. Ἡ αἱ Δυνάμεις, αἱ καθ' ὑπόθεσιν ἀντιδίδως ἀπὸ τῆς ὕλης ὡς ἀπὸ αἰωνίου ἐκπορευόμεναι κέντρου, ὁρῶσι ΧΩΡΙΣ ΣΚΟΠΟΥ ἢ ἐνεργεῖσι ΣΚΟΠΙΜΩΣ.

Ἐάν ἡ ἀντιδίδως τῶν Δυνάμεων ὁρῶσις φέρῃ ὡς χαρακτηρὰ τὴν ἐρημίαν τοῦ ΣΚΟΠΟΥ, ἐάν ὁρῶσις εὐδὲν προεγνωσμένον ἐπιδιώκῃσι τέλεις, τότε ἅπανα ἡ φύσις, εὐδὲν ἄλλο δύναται νὰ εἶνε, ἀφεῖ, ἐν τῇ ὑποθέσει ταύτῃ διαμερφεύεται ὑπὸ Δυνάμεων, ὅπως ἀμοίρων σκέψεως, Εἰ ΜΗ ΤΥΦΛΩΣ ΤΙΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ, ἐξελισσόμενων τῶν ὑπὸ τῶν αὐτοῦ εἰδητῶν ταύτης Δυνάμεων καθοριζομένων φαινομένων εἰς τρεῖς ἀναβαθμούς, οἷον τὸν χημικὸν ἐξελιγμένον, τὸν ἠλεκτρισμὸν καὶ τὸν καθολικὸν μηχανισμόν ὡς ὑπερτάτην αὐτῶν ἔκφασιν.

Ἀλλὰ τίς ἐξαιρέσει παραφροσύνη, νὰ δεχθῇ τοῦτο δύναται, ἀφεῖ ἀπὸ τῶν φωσφορίζοντων βυθῶν τῶν ἀβύσσων μέχρι τῶν κελαίων ἀτρυμένων οὐρανίων ἐκτασεων μία ἀκούσεται φωνή, ὡσεὶ φωνὴ βροντῆς, ἐκκαλῇ τὸν ὅλον δυνάμει ἐξαγγέλλουσα ὅτι ἅπαντα τοῦ σελαγιζομένου τῆς ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΟΣ ἢ ὑπέροχος σφραγίς;

Διὰ τί ἅπας ὁ τῶν μεγαλοπρεπῶν ἀβύσσων βυθὸς δὲν εἶνε, εἰμὴ ἀπέραντος νυμφικὸς θάλαμος, ἐνῷ ἀρρενὰ τε καὶ θήλεια τέσσεσιν ἰδιερρυθμῶς συναγωνίζονται ὑπὲρ τῆς συνεχείας τῆς ΖΩΗΣ, αἱ ὁργανώσεις τῆς ὁπείας, αἱ τέσσασι ποικίλαι, εἰσὶν ἀκριβῶς ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῆς ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΟΣ θαυμάσιαι, τῆς μεγαλοπρεποῦς τοῦ σκοποῦ ΣΦΡΑΓΙΔΟΣ σελαγιζούσης ἐν τῇ ὑφῇ τῶν ὁργάνων, ἐν τῇ ἐκπληρούσει καὶ περιτέλειᾳ αὐτῶν προσαρμογῇ, ἐν τοῖς ἔργοις, ἀπὸ τῶν ἐπὶ τυχῶς ὑπὲρ τοῦ τελικοῦ σκοποῦ τῆς ὁργανώσεως ὑπὸ τούτων ἐπιτελοῦνται;

Διὰ τί εἰ ὑπερὶ τῶν σμικρὰ προβαλόντων φυτῶν ἀνθὴ εἶνε τόσῳ πολυσχιδεῖ, εἰ μὴ ἐπὶ τῷ ὁρισμένῳ σκοπῷ νὰ συγκρατῶσι τὴν τόσῳ πλουσίαν ἄλλως τε τῶν στημόνων «γῦριν» ὑπὲρ τοῦ προελελογισμένη σταθερότητι ἐπιδιωκόμενου τέλους τῆς γονιμοποιήσεως;

Διὰ τί τὸ πτερύγιον ἐκεῖνο τὸ θαυμάσιον ὑπεράνω τοῦ βραχίονος τῆς πίτυος σπέρματος, εἰμὴ ἐπὶ τῷ πανακριβῶς προωρισμένῳ τέλει, ἐν τῇ ἰατρικῇ τοῦ πτερυγίου χρησιμεύοντος, διὰ παροχής τῷ ἀνέμῳ μείζονες ἐπ' φανείας, ὅπως ἀπομακρυνθῇ τὸ σπέρματιον ὡς οἷόν τε μακρότερον τοῦ μητρικοῦ φυτοῦ καὶ γονιμοποιήθῃ μακρὰν ἐκεῖ, ἐν χώρῳ ἐλευθέρῳ καὶ ἀναπνεύσιμῳ, τὰς ἰδίας δυνάμεις ἰσχυρῶς ἀναπτύσσον ὑπὸ τὴν πλουσίαν τοῦ ἡλίου ἀκτινοβολίαν, εἰς τῆς γῆς τὰς εὐδαίς, τὰς ὁπείας δὲν ἀφαιροῦσιν ἤδη τοῦ μητρικοῦ φυτοῦ αἱ ἰσχυρόταται ρίζαι; Διὰ τί ὁ περιφέρειαν κύκλου σχηματίζων χνεὺς ἐκεῖνος περιβάλλει τῆς κινάρας καὶ τῆς ἀκάνθης τὸ σπέρματιον, εἰ μὴ τῷ προεγνωσμένῳ καὶ λελογισμένῳ ἐπιδιωκόμενῳ τέλει τῆς ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀπὸ τοῦ μητρικοῦ φυτοῦ ἀπομακρύνσεως διὰ τῆς παροχής ὡς οἷόν τε πλείονος τῷ ἀνέμῳ ἐπιφανείας, ὅπως ἐλευθέρως ἡ γονιμοποίησις γένηται τῶν ἰδίων τοῦ σπέρματιος δυνάμεων μὴ ἀποπνιγομένων ἐν τῷ αὐτῷ σμικρῷ χώρῳ ὑπὸ τοῦ μητρικοῦ φυτοῦ;

Διὰ τί τὰ ὁστάρια ἐμείζονος ὀπισθεν τοῦ τυμπάνου, εἰ μὴ ὅπως ἐφαρμόζωσι τὸν ΝΟΜΟΝ ΤΗΣ ΚΡΕΙΤΤΟΝΟΣ ΔΙΑ ΜΕΣΟΥ ΤΩΝ ΣΤΕΡΕΩΝ ΜΕΤΑΔΟΣΕΩΣ ΤΟΥ ΗΧΟΥ; Διὰ τί αἱ ἐν τῇ ἐπαύσει παλλομένη καρδίαι καὶ μέχρι τῶν ἄκρων τοῦ σώματος τὸ ζῶν ἐξακοντίζουσα αἵμα ὅλος ἰσχυρίζεται ἐκεῖναι ἴναι, γρημμωταὶ καὶ ἐλκυστικαί;

Διατί ἡ τοποθέτησις ταύτης ἐν μέσῳ τῶν μαλακῶν πνευμένων, εἰ μὴ ἐπὶ τῷ ὀρισμένῳ τέλει, ὅπως ἀκριβῶς προλαμβάνηται ἡ συγκοπή; Διατί τὸ ἀδιαπέραστον εἰκάζει ἐν τῇ κύστει πλέγμα, εἰ μὴ τῷ προ-εγνωσμένῳ καὶ ἐμφρόνως ἐπιδιωκόμενῳ τέλει τῆς νικηφόρου ἀντιδράσεως; κατὰ τῆς αὐτοδηλητηριάσεως, ἡ ὁποία ἀφεύκτως χωρὶς ἐκείνου θὰ ἐπῆρχετο; Τερματίζοντες τὰ παραδείγματα τῆς τελείας, τῆς ὑπερόχου, τῆς ἐκπληρούσης ἀπανταχοῦ ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΟΣ, διότι θὰ ἐπέλειπεν ἡμᾶς ἀναγκαιῶς ὁ χρόνος ἂν ἠθέλωμεν νὰ ἐπεκταθῶμεν ἐπὶ τόσῳ λεπτεπίλεπτου ὅσῳ καὶ γλυκυτάτῳ τούτου ζητήματος, συμπεραίνομεν, καὶ δὴ αὐστηροτάτῃ χρώμενοι λογικῇ, ὅτι ἀποκλείεται ἡμῖν ἀπολύτως νὰ κατηγορήσωμεν ΕΡΗΜΙΑΝ ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΟΣ ἐπὶ τῶν αἰδώς ἀπὸ τῆς ὕλης, καθὼς ὑπετάθη, ὡς ἀπὸ κεντρώας ἐστίας, ἐκπορευομένων καὶ ἀχρόνως δρωτῶν Δυνάμεων!

Ἄρα, τρίτης θέσεως μὴ ὑπαρχούσης, αὗται δρῶσι Μετὰ σκοποῦ! Ἀλλὰ: „ΣΚΟΠΟΣ“ εἶνε ἀναμφιβόλως ΝΟΗΣΩΣ ἐκδηλώσις, ἥς ἡ Βούλησις συλλαμβάνει τὸν ΣΚΟΠΟΝ ΚΑΙ ΕΚΔΕΓΕΙ ΤΑ ΠΡΟΣ ΠΡΑΓΜΑΤΩΣΙΝ ΤΟΥΤΟΥ ΑΓΟΝΤΑ ΜΕΣΑ. Ἐπομένως αἱ ἀπὸ τῆς αἰωνίας ὕλης ἐκπορευόμεναι Δυνάμεις εἰσὶ νοητικαὶ μάλιστα θαυμάσιαν πρὸς ἀλλήλας ἁρμονίαν ἔχουσιν.

Ἄρα ἡ ὕλη ΝΟΕΙ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΑΤΑΙ!

Ἀλλὰ βαρύτερης, καθορίζουσα «Μηχανικὴ ἀναγκαιότητα» μίαν μόνον κατεύθυνσιν, καὶ συνειδήσις, ἣτις ἔχει συμφυᾶ ἐν ἑαυτῇ τὴν ἐλευθερίαν, ὅπως τῆς Βαρύτητος ξένης, οὐδαμῶς νὰ συμβιβασθῶσι δύνανται. Ἐπομένως ἡ θαμβωτικῶς σελαγίζουσα ἀπανταχοῦ Σφραγὶς τῆς Σκοπιμότητος ἀναγγέλει, οὐσίαν ὅπως ἐξιδιασμένην, ἐκτὸς τῆς βαρείας ἐκτατῆς καὶ ἀσυνειδήτου ὕλης, ἐπειδὴ δὲ οὗτο „ΑΠΕΙΡΑ“ δὲν δύνανται, ὡς ἀπεδείξαμεν ἤδη, νὰ συνυπάρχωσι, διότι τὸ ἐν θ' ἀπετέλει ἀναγκαιῶς ἀναίρεσιν τοῦ ἐτέρου, ἄρα ἡ ὕλη στερεῖται αὐθυπαρξίας, εἶνε πεπερασμένον, γεγονός, ἐτέρα βουλῇ τοῦ εἶναι μετασχόν!

Ἐπομένως, αἱ περὶ τὴν ὕλην ιδιότητες, ὡς ἐν τῷ περὶ «Ἀρχῶν» ἡμετέρῳ Συγγράμματι, τῷ ἀμέσῳ μετὰ τὸ ἱστορικὸν εἰκάζει τοῦ 1896 κήρυγμα, τὸ γενόμενον ἐν Πάτραις, ἐκδοθέντι ΑΠΕΔΕΙΞΑ, εἶνε ιδιότητες θέσει καὶ οὐ φύσει, ἀπορρέει δ' ἐντεῦθεν ὡς ἀδυσωπῆτως ἀναγκαῖα συνδέει τὸ συμφυᾶς τῆς ἄρσεως τούτων, ὅσῃς ἡ Πρώταρχος οὐσία, ἡ κυρία ἐφ' ἀκασῶν τῶν Δυνάμεων δι' ἀνώτερον «λέγον» δι' ὑπέρτερον σκοπὸν, ἀφορῶντα τὴν καθόλου τῆς φύσεως οἰκονομίαν, τοῦτο βούλεται.

Ἀληθεύει λοιπὸν φράσει τε καὶ διανεία τὸ ἐν ταῖς Γραφαῖς εἰρημένον: «Πάντα ὅσα ἠθέλησεν ὁ Κύριος ἐποίησεν, ἐν τῷ αὐρανῷ καὶ τῇ Γῇ».

(Ἀκολουθεῖ)

ΙΩΑΝ. Γ. ΑΡΝΕΛΛΟΣ

Καθ. Μαθημ.

ΓΝΩΜΑΙ ΠΕΡΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤ. ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΩΝ

Γ.
Ο ΓΑΜΟΣ ΤΩΝ ΚΛΗΡΙΚΩΝ

Ἀναγινώσκων ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἐκδόσεώς, της τὴν περισπούδαστον «Ἀναγέννησιν» θαυμάζω τῇ ἀληθείᾳ τὸν τρόπον, καθ' ὃν ἀναπτύσσονται τόσα ὥρατα καὶ ἐκλεκτὰ θέματα, σκοποῦντα τὴν πνευματικὴν, ἠθικὴν καὶ κοινωνικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τε λαοῦ καὶ τοῦ κλήρου. Πρέπει ὅμως νὰ ὁμολογήσω ἐν πάσῃ εἰλικρινείᾳ ὅτι περισσότερον ὧλων μὲ ἤρρεσε τὸ τελευταῖον φυλλάδιον αὐτῆς, ὅπερ ἀναπτύσσει πρακτικώτερον καὶ θαρραλεώτερον τὰ ἀφορῶντα τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν καὶ κοινωνῶν ἐνδιαφέροντα καὶ σοβαρὰ ζητήματα.

Ἡ κυρία αἰτία τῆς προτιμήσεως μου ταύτης ζητητέα ἐν τῷ ἐμῷ χαρακτηριστικῷ καὶ τῷ ἰδιαιτέρῳ μου τρόπῳ τῆς ἀντιλήψεως τῶν ἀπασχολούντων ἡμᾶς ἀπὸ τινος ἐκκλησιαστικῶν καὶ κοινωνικῶν ζητημάτων. Καὶ ἵνα καταστῶ σαφέστερος, ἀναφέρω ἐν παράδειγμα ἀπτόν καὶ συγχρονιστικόν. Ἀπὸ τινος χρόνου π.χ. πλείστος λόγος γίνεται περὶ Ἐκκλησιαστικῶν μεταρρυθμίσεων, ὧν δὴ προέχει καὶ τὸ περιβόητον ζήτημα τοῦ γάμου καὶ τῆς ἀγαμίας τῶν κληρικῶν ἀπάντων τῶν βαθμῶν. Δὲν ἐξετάζω πῶς σκέπτονται οἱ ἄλλοι· τὸ ἐπ' ἐμοί, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον λέγω ἀπεριστρόφως, καὶ ζητῶ συγγνώμην διὰ τοῦτο παρὰ τῶν ἀναιθέτων, εἶνε τὸ ἀκόλουθον: Διεξήλθον τοῦς σπουδαιότερους τῶν Ἑλλήνων καὶ Λατίνων συγγραφέων, ἐμελέτησα ἅπασαν τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν καὶ ἀπαξάπαντας τοὺς ἱεροὺς Κανόνας, ἐσπούδασα μετὰ πολλοῦ ζήλου πλείστα ἱερὰ βιβλία τῶν πατέρων τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας καὶ πολλὰ τῆς Δύσεως. Ὁμολογῶ μετὰ πάσης εἰλικρινείας καὶ παντὸς σεβασμοῦ ὅτι δὲν ἠδυνήθην νὰ ἐννοήσω διατί καὶ πῶς τοσοῦτοι πατέρες καὶ διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας, εἰς ἄκρον σοφίας πράγματι ἐληλακότες, ἐπέτρεψαν νὰ γεννηθῇ τὸ σπουδαιότατον ζήτημα τοῦ γάμου καὶ τῆς ἀγαμίας, καίτοι ἀφθονώτατα ἐπανάλαβον ὅτι θεωροῦσι μὲν ὡς ἀγγελικὴν καὶ θεῖαν τὴν δευτέραν, ἀλλὰ συγχρόνως τιμῶσι καὶ ἐπαινοῦσι καὶ τὸν πρῶτον ὡς ἄγνόν καὶ ἀμίαντον.

Ἄρα γε διὰ πάντα πρακτικὸν ἄνθρωπον μὴ χανόμενον εἰς ὑψηλὰς θεωρίας, δὲν εἶνε λογικώτερα, φυσικώτερα καὶ ὠφελιμώτερα ἢ σκέψις ὅτι, ἵνα ὁ ἄνθρωπος μορφωθῇ ἀρμονικῶς, ἠθικῶς καὶ τελείως ὡς τὸν ἐπιθυμεῖ ὁ ἰδρυτὴς τῆς τελειότερας τῶν θρησκειῶν, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, εἶνε ἀνάγκη ἀπόλυτος καὶ ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ, νὰ εἶνε πάντοτε ἐλεύθερος νὰ ἔλθῃ εἰς κοινωνίαν γάμου, ἀσπίλου, ἀμόμου καὶ ἁγνοῦ, νὰ εἶνε τελείως ἀπηλλαγμένος τῶν ὑπὲρ φύσιν δεσμῶν τῆς ἀγαμίας εἴτε κληρικὸς τυγχάνει οὗτος εἴτε λαϊκός, εἴτε ἐπίσκοπος, εἴτε πρεσβύτερος, εἴτε διάκονος, εἴτε ἀνὴρ, εἴτε γυνή, συνφθὰ πρὸς πάντα φυσικόν, ἠθικόν καὶ κοινωνικόν νόμον καὶ κανόνα, καθόσον, «Ἄνω ποταμῶν οὐ χωροῦσι πηγαί»;

*Αρά γε εἶνε ἀνάγκη νὰ λεχθῇ ὅτι οἱ ὑπὲρ φύσιν σχετικοὶ περιορισμοὶ καὶ περιεργοὶ ἀντιλήψεις αἰώνων ὁλοκλήρων προϋξένησαν εἰς τὴν Ἑκκλησίαν καὶ Κοινωνίαν καὶ τὸ ἔθνος ἡμῶν ἀπειρα καὶ διάφορα ἄτοπα, αἵτινα ἀποκρύπτεμεν μὲν πάντες δι' εὐνοήτους λόγους, εὐδεις ὁμῶς ἡμῶν δύναται νὰ τοὺς ἀρνηθῇ εἰλικρινῶς καὶ νὰ μὴ τοὺς ὁμολογήσῃ, ἐμπιστευτικῶς;

Ἄλλ' οἱ ἱεροὶ κανόνες, θὰ εἰπωσιν οἱ ἀντίθετοι θεωρητικοί, οἱ ἀπαγορεύοντες τὸν γάμον κατὰ τοῦτον ἢ ἐκεῖνον τὸν τρόπον, ἀλλὰ τὰ μεγάλα σκάνδαλα, τὰ γενησόμενα ἐκ τοῦ γάμου τῶν ἀνωτέρων καὶ κατωτέρων κληρικῶν, ἀλλὰ τὸ κύρος τῶν Μεγάλων Πατέρων καὶ διδασκάλων τῆς Ἑκκλησίας, ἀλλ' ἢ πολυχρόνιος αὐθεντία τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν παραδόσεως, τί γενήσονται πάντα ταῦτα;

Ἀκριβῶς ἐνταῦθα κεῖται ἡ μεγάλη διαφορὰ τοῦ τρόπου τῆς ἐμῆς σκέψεως καὶ τῶν ἀντιθέτων.

Ἐγὼ δὲν καταφέρομαι ποσῶς κατὰ τῶν Ἱερῶν τούτων καὶ Ὁσίων τῆς εὐσεβοῦς ἡμῶν Ἀρχαιότητος, πολλοῦ γε καὶ δῆ. Ἀφήνω τὸ παρελθὸν ἦσαν καὶ αἰσθητὸν, ἀκολουθῶν τὸν ἐμοὶ πρακτικὸν τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι. Στρέφω τὴν προσοχὴν μόνον εἰς τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον καὶ ὡς ἔχων πείραν τεσσάρων ὁλῶν δεκαετηρίδων, σπουδάζας ὡς καὶ ἄλλοι πολλοί, ἀπάσας τὰς τάξεις τῆς κοινωνίας καὶ τῆς Ἑκκλησίας καὶ συγχρωτισθεὶς πρὸς πάσας τὰς ἡλικίας καὶ τάξεις τῶν ἀνθρώπων ἐν μόνον γινώσκω, ὡς ὁ ἀρχαῖος Σθενελαΐδης; καὶ τοῦτο στεντορίως διαβοῶ εἰς ἅπασαν τοῦ Χριστοῦ τὴν Ἑκκλησίαν καὶ τὸ φίλτατον Πανελλήνιον.

Λαὸς τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ Γένους, τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδος, παῦσον μετὰ τόσους αἰῶνας νὰ ψηλαφᾷς εἰς τὸ σκότος, ἀκουσον τὴν ἀλήθειαν, ἀγνὴν καὶ γυμνὴν ἀπὸ χεῖλης εἰλικρινῶς καὶ ὁλοψύχως ἀγαπῶντάς σε. Θέλεις Κλῆρον τέλειον, εὐσεβῆ, ἠθικόν, ἅγιον καὶ διδασκτικόν, Κλῆρον τῆς ἐμπιστεσύνης σου, τῆς ἀγάπης σου, τοῦ ἱεροῦ ναοῦ σου, τῆς κοινωνίας σου, θέλεις μεσίτην ὑπέργειον καὶ ἐνθεον μεταξὺ σοῦ καὶ τοῦ Οὐράνιου σου Πατρὸς; θέλεις ἐπὶ τῆς γῆς ὁδηγὸν ἅγιον ὁδηγοῦντά σε εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς καὶ τοῦ καθήκοντος; Διάρρηξεν τοὺς περιοριστικoὺς δεσμοὺς τοῦ γάμου τοῦ ἀμιάντου, τοῦ ἀγνοῦ καὶ ἄφες τὴν ἀγαμίαν διὰ τοὺς «δυναμένους χωρεῖν», Ἐπιμένεις εἰς τὸ καθεστῶς τοῦ παρελθόντος; τότε οἱ κληρικοί, οἱ ἀξιοὶ κατὰ πάντα τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν, θὰ ἀποτελῶσιν ἐξαιρεσεις»

† Ὁ Σαράντα—Ἐκκλησιῶν ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ

Ἡ ΠΑΡΘΕΝΙΑ ΚΑΙ Ο ΓΑΜΟΣ ΤΩΝ ΚΛΗΡΙΚΩΝ

Ἡ παρθενία ὡς ἰδέα ἀντὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ εὐδεμίαν ἔχει σχέσιν, πρὸς συστήματα καὶ ὁργανισμοὺς ὑφισταμένους ἐπὶ τῇ βάσει νόμων καὶ κανόνων. Ἡ ἰδέα τῆς παρθενίας ὑπάρχει ἐν τῷ Χριστιανισμῷ ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν αὐτοῦ, ὡς ὑψίστη ἐκδηλώσις τάσεως εἰς ἐξομοίωσιν πρὸς τὸ θεῖον,

πολλὸν ποῖν ἢ διαμορφωθῇ ὁ ἀσκητισμὸς ἐν αὐτῷ . . . Εἶνε πολὺ φυσικὸν ἢ ἀγαμία νὰ μὴ ἔχῃ καμμίαν σχέσιν πρὸς τὴν πραγματικὴν χριστιανικὴν παρ-
θενίαν.

Ἡ χριστιανικὴ παρθενία προϋποθέτει πλήρη ἐλευθερίαν καὶ τότε μό-
νον εἶνε ἰδεώδης ἀρετὴ. Ἡ ἀγαμία τοῦ κλήρου εἶνε νομοθέτημα κο-
σμικόν σχετιζόμενον μὲ ταπεινοῦς ὑπολογισμοὺς, ἐνῶ ἡ παρθενία
εἶνε πηλοῖς πρὸς τὸ ἀπειρον ἀνευ περιορισμῶν . . . Ἡ ἀναγκαστικὴ ἀγα-
μία δὲν ἀποκλείεται νὰ εἶνε χαμερπεστάτη χριστιανικὴ καὶ κοινωνικὴ
κακία. Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦ β'. γάμου τῶν κληρικῶν, ἀφορμώμενος ἀπὸ
τῆς ἀγιότητος τῶν δύο Μυστηρίων, ἀπορᾷ πῶς ὁ γάμος ὑπερβιάζει καὶ
ἐξευτελίζει τὴν προγενεστέραν χειροτονίαν καὶ πῶς δὲν θεωρεῖται
κηλίδωσις τοῦ μυστηρίου τῆς Ἰερωσύνης ἢ ἀπαγόρευσις τοῦ γάμου
εἰς τὸν ἐπιθυμοῦντα αὐτὸν καὶ οὕτως καταδικαζόμενον ἢ εἰς ἐξάψεις ἐπι-
βλαβεῖς ἢ εἰς πράξεις ἀνηθίκους. Ὁ ἀποστόλος Παῦλος ὅστις εἶχε περὶ τῶν
πραγμάτων τούτων τὰς σαφεστεράς σκέψεις δὲν εἶπε μόνον «τὸ κρεῖσσον
γαμεῖν ἢ πυροῦσθαι» ἀδιακρίτως, ἀλλὰ καὶ ἐν πλήρει ἐπιγνώσει τῆς ἰδιό-
τητος αὐτοῦ ὡς Ἀποστόλου ἐν αὐτῇ τῇ ἀποστολικῇ του δράσει, εἶχε τὴν ἰδέαν
ὅτι ἡδύνατο ἐὰν ἠθελε νὰ νυμφευθῇ ὅπως οἱ λοιποὶ τῶν ἀποστό-
λων. Τοιαύτην ἔχοντες διαυγὴ καὶ ἀναντίρρητον πηγὴν πληροφοριῶν, μα-
ταιοπονοῦμεν ἀναζητοῦντες νὰ ἐνισχύσωμεν τὴν ἀληθεῖ περὶ τῶν
πραγμάτων τούτων ἀντίληψιν εἰς τὴν διὰ διαφόρων ἡθῶν καὶ ἐθί-
μων καὶ ἰδεῶν καὶ ἀντιλήψεων τεθλωμένην ἱστορίαν.

Ἀγαμίας ἐπιβλητῆς ζυγὸν ὁ Χριστὸς οὐ μόνον δὲν ἐπιβάλλει
ἀλλὰ καὶ ἀποκλείει καὶ ὅπου αὕτη ἐπιβάλλεται, εἰς τὸν κλῆρον δηλ. δὲν
ἔχει οὐδεμίαν συγγένειαν πρὸς τὴν ὑψίστην ἀρετὴν τῆς παρθενίας, τοῦναν-
τίον μάλιστα εἶνε ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς χριστιανικὰς ἀρετὰς, μία τῶν
δυστυχῶς ἐπιβληθεισῶν κακιῶν, ἀξιοθελῶσα τῆς τιμῆς νὰ ἀνέλθῃ μέχοι
τῶν ὑπάρτων ἐν τῇ Ἐκκ' ἡσίᾳ θρόνων, νὰ περιβληθῇ τὴν τήβεννον τῆς
ἀγνότητος μηδαμῶς οὕσα τοιαύτη, νὰ ἐπισκιάσῃ τὴν πραγματικὴν
χριστιανικὴν παρθενίαν καὶ νὰ τιμηθῇ πλεον αὐτῆς.

© Ἐπίσκοπος Λεύκης ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΡΑΓΔΑΙΩΣ Ο ΕΧΘΡΟΣ ΠΡΟΧΩΡΕΙ

Τριακόνητα πέντε (35) χιλιάδες κομμουνισταὶ ἐψήφισαν καθ' ὅλον τὸ
Κράτος κατὰ τὰς ἐκλογὰς τῆς 5 Μαρτίου. Εἰς τὰς Ἀθήνας ἐψήφισαν ἐγγέα
χιλιάδες!! εἰς δὲ τὸν Νομὸν Χανίων ποῦ πρὸ δὲν ἐψήφισαν οὔτε 50, ἐψήφισαν
1422!! Δεδομένου δὲι κάθε κομμουνιστῆς ἔχει κηρύξει διαζύγιον μὲ τὴν θρη-
σκίαν καὶ ὀνομάζει αὐτὴν ὅπιον, ἐρωτῶμεν τί κάμνουν οἱ ταυοὶ τῆς Ἐκκλη-
σίας; πῶς θὰ ἀνακόψουν τὴν καταπληκτικὴν πρόοδον τοῦ μεγίστου αὐτοῦ
ἐχθροῦ τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας; Μὲ τὰ λόγια ὁ ἐχθρὸς δὲν πτοεῖται, οὔτε
ὑποχωρεῖ. Θὰ ὑποχωρήσῃ μόνον ἀπέναντι κολῶς διοργανωμένου Στρατοῦ Σω-
τηρίας, ὁ ὁποῖος θὰ τὴν πολέμησῃ στήθος πρὸς στήθος. Ὑπόρχει τοιαύτος
στρατὸς; δυστυχῶς ὀχι. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ὁ στρατὸς αὐτοῦς ἀποτελεῖται ἀπὸ
τὸν ἐνοριακὸν κλῆρον καὶ τοὺς ἐπισκόπους καὶ κάμνει θαύματα.

Ὁ Σεβ. μητροπολίτης Γόρτυνος—Μεγαλοντόλεως, ποῦ κάμνει εἰσηγ ἡ
σεις καὶ χαρακτηρίζει ὡς ἀνταρδόδοξα ὅσα ἄλλοι ὀρθοδόξοιτατοι καὶ ἀσυγκρί-
τως ἀνώτεροι αὐτοῦ ἀπὸ πάσης ἀπόψεως, εἶπον καὶ ἔγραψαν διὰ τὸν δεύ-
τερον γάμον τῶν κληρικῶν καὶ τὸν μοναχικὸν βίον, τί λέγει;